

Educació per a la seguretat i prevenció d'accidents a les institucions educatives

Montserrat Fortuny i Gras

Justificació

Per lluitar contra els accidents és necessari establir programes educatius, entre els quals destaquen els escolars.

Durant les primeres etapes de la vida i fins a l'adolescència, l'educació en la seguretat esdevé primordial pel fet que els infants són molt vulnerables, perquè els adolescents i joves s'exposen voluntàriament al risc i també perquè els uns i els altres estan en una etapa de la vida molt plàstica i receptiva per incorporar hàbits sans i segurs. Quan aquests programes es duen a terme a les institucions educatives és més fàcil d'assolir els objectius, perquè hi ha la possibilitat de sistematitzar les experiències d'aprenentatge i es disposa de més recursos i de més oportunitats per incidir en el tema de manera continuada i progressiva.

El programa de seguretat del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya

La Conselleria d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya va establir, l'any 1984, el Programa de salut a l'escola (DDAA, 1984), en el qual es contempla l'educació en la seguretat. Avui el programa s'ha posat al dia, estenent-lo fins a l'educació secundària, i a més s'han elaborat propostes metodològiques per desenvolupar els temes de salut, incloent-hi el de seguretat (Bigordà, Fortuny, Queralt, Tilló, 1992). El programa és preceptiu, els seus objectius bàsics s'han integrat en els dissenys curriculars base de l'administració catalana, i per tant tots els/les mestres, els/les professors/professores es troben implicats en un programa de seguretat escolar.

Des de l'administració el Programa de salut escolar i les propostes metodològiques per desenvolupar-lo constitueixen un bon material de sensibilització i de formació dels mestres, sense el qual difícilment podrien treballar la salut-seguretat, un camp en el qual no tots han tingut possibilitats de reciclar-se.

Partint dels programes i de les orientacions de l'administració, cada institució educativa hauria, per tant, de considerar l'educació per a la seguretat dins el projecte educatiu de centre, introduint continguts referits a

conceptes, procediments i actituds de seguretat en les diverses àrees o matèries d'ensenyament, establint mecanismes de coordinació entre elles i explicitant com es pretén d'aconseguir-ho. El fet de contemplar la seguretat dins el projecte educatiu de centre, afavoreix la implicació de tot el professorat i evita les experiències espontànies aïllades, que, malgrat que siguin positives (és millor que no fer res), perden part de la seva congruència i eficàcia, tant per la manca de continuïtat com per no integrar-se en la dinàmica de l'escola.

Tot i que cal defensar la interrelació de les matèries transversals amb les altres matèries del currículum, mentre no existeixi tradició educativa en la implantació de programes de salut, i per tant també de seguretat, seria útil i convenient plasmar per escrit aquests programes de manera independent, tot remarcant alhora les competències que es pretén d'afavorir, les estratègies metodològiques i la forma com es pensen integrar en el currículum.

A més de disposar de programes integrats de salut-seguretat en els dissenys curriculars de centre i d'aula, el fet de disposar d'una redacció independent suposa que el professorat ha realitzat una discussió col·lectiva sobre què cal fer, que ha arribat a plasmar uns acords consensuats i que els té a l'abast com un recordatori constant

d'aquells mínims que s'ha compromès treballar.

El pròposit del programa de seguretat escolar s'haurà de centrar en l'evitació dels accidents del col·lectiu escolar, establint mesures de vigilància i de control del medi i dels alumnes, sense oblidar, però, l'ensenyança/aprenentatge de la seguretat per tal de proveir l'alumnat de competències cognitives, afectives i psicomotores que li permetin de comportar-se progressivament de manera prudent i segura en les diverses activitats de la vida quotidiana.

En el fons de tot programa de seguretat escolar hi ha d'haver present una visió humanística que cerca la defensa de la pròpia vida i la solidaritat per protegir la vida dels altres, a més de l'estimació i la protecció de tot allò que ens envolta. Aquesta dimensió obliga a una reflexió sobre els propis estils de vida i sobre els estils de vida dels qui ens envolten, per tal de prendre consciència de la relació entre comportament i accidentabilitat. Però també el programa ha de promoure la solidaritat per reivindicar un medi més segur per a tothom i per emprendre mesures col·lectives en aquest terreny; i és per això que les institucions educatives han de col·laborar, sempre que sigui possible, amb els programes de prevenció d'accidents que es duguin a terme a la localitat o a la comunitat (Bigordà, Fortuny, Queralt, Tilló, 1992).

La vigilància del medi i dels alumnes

Insistim en el fet que l'educació de la seguretat sempre ha d'anar emmarcada en unes mesures preventives. El professorat té l'obligació de protegir la vida i la integritat física i psíquica dels alumnes (i no només fer-los savis i/o persones) i, per això, abans i paral·lelament al desplegament d'unes competències de seguretat, ha d'aplicar mitjans en quatre direccions:

1. *El medi material.* En aquest cas vigilant que l'edifici, les instal·lacions, els equipaments, els materials i els recursos compleixin les normatives de seguretat. I, per tant, advertint els organismes corresponents que subsanin les mancances quan no estigui a l'abast del professorat de fer-ho directament.

2. *El medi psico-social.* Aparentment podria semblar que el marc psicològic escolar i l'estil pedagògic no tenen res a veure amb el tema que plantejarem, però no és així. Un ambient escolar democràtic i obert, un microclima afectiu a l'aula, afavoreix la comunicació, el diàleg, el reconeixement i el benestar emocional, i evita inseguretats, inestabilitats, reaccions agressives, conductes primàries i accions insegures. El medi pot esdevenir un factor de protecció indirecta de l'alumnat i, en aquest cas, els mestres són els principals responsables (Fortuny, Tilló, 1992).

3. *La vigilància permanent dels alumnes.* Aquesta vigilància s'ha d'estendre al llarg de la jornada escolar i especialment en els moments de més risc, com en les entrades i sortides de l'escola, durant les hores d'esbarjo, durant els exercicis físics i esportius, en els exercicis de laboratori i de tallers de pretecnologia, en els desplaçaments a l'interior de l'escola i, òbviament, durant les sortides pedagògiques, excursions, colònies, etc.

4. *Les conductes del professorat.* És essencial proporcionar la màxima coherència entre els comportaments personals dels educadors i els comportaments que s'intenta d'afavorir en els alumnes a través dels programes de salut-seguretat. El professorat sempre esdevé un model a imitar.

En relació amb les direccions apuntades, hi podríem afegir unes consideracions particulars.

De fet, un medi físic, psicològic i social segur és per ell mateix model referencial, dona coherència a l'ensenyança/aprenentatge de la seguretat i afavoreix que les accions i les pràctiques diàries de seguretat es transformin en hàbits.

Ara bé, en matèria de salut les condicions dels entorns materials i socials, i per tant de l'escola, no sempre són òptimes. Cap escola no és perfecta, però això no ha de ser un element angoixant o una excusa per desentendre's dels aspectes que

els/les mestres poden millorar, com és el medi psico-social, o els pròpiament educatius, com l'ensenyança de la seguretat.

Fins i tot diríem que sempre és possible aprendre sobre la salut i sobre la prevenció d'accidents, fins i tot dins d'entorns ambivalents imperfectes/saludables i de risc/segurs. Sempre s'aprèn i es comunica alguna cosa sobre el continuum salut/malaltia en entorns on existeixen influències i pressions de signe diferent (DDAA, 1992). Precisament, això és possible perquè un dels objectius de l'educació per a la salut és millorar la resistència de les persones a les pressions socials (i a les situacions de risc dels entorns, i a les conductes humanes de risc), i desenvolupar habilitats en la presa de decisions (cercar mecanismes per afrontar els problemes personals i col·lectius de seguretat).

L'educació de la seguretat

L'educació de la seguretat és un aspecte parcial de l'educació per a la salut, que té com a finalitat essencial afavorir comportaments segurs i/o eliminar-ne d'insegurs a nivell individual i col·lectiu per evitar els accidents i les seves seqüeles. Aquest vessant de l'educació de la salut-seguretat està relacionada amb la medicina preventiva o la prevenció de les malalties i

accidents, pel fet que és un mitjà susceptible de modificar els comportaments identificats com a factors de risc (OMS, 1985).

Una altra finalitat de l'educació de la seguretat, connectada a la primera, seria proporcionar un bagatge als alumnes per tal que fossin capaços d'implantar-se en el canvi de la manera de viure i de les condicions de vida col·lectiva per exercir més control sobre els determinants de la salut-seguretat i afavorir la qualitat de vida. En aquest cas s'accentuen la responsabilitat, el compromís, la solidaritat i la participació comunitària per assegurar que l'entorn global promogui la salut-seguretat. Estem parlant d'un vessant de la salut que enllaça més amb la promoció de la salut (OMS, 1985), almenys en la mesura en què es vol incidir en les dimensions positives de la salut i que es pretén una implicació de diferents sectors, inclosos els governamentals. De fet, la prevenció, i encara més la promoció de la salut, no poden desenvolupar-se únicament en el pla professional i cal considerar-les com un joc entre professionals i la comunitat.

Objectius generals de l'educació en la seguretat

En síntesi, tot programa ha d'afavorir competències en l'alumnat per:

- Detectar elements, situacions, materials, actuacions, etc. perillosos relacionats amb actuacions quotidianes (treball, lleure, desplaçaments, etc.).

- Analitzar les causes i les conseqüències o repercussions (físiques, psíquiques, econòmiques, socials, etc.) dels accidents.

- Buscar i aplicar solucions per prevenir accidents en la vida quotidiana. Elaborar i aplicar normatives de seguretat per a l'escola.

- Entrenar-se en els procediments de reclamació quan un producte, un bé o un servei no compleixi les normes de seguretat. Practicar les tècniques d'actuació contra el foc o d'emergència.

- Aplicar els primers auxilis en casos simulats i/o reals, i actuar conforme a les normes establertes en cas que es produeixi un accident.

- Saber nedar.

- Saber que, abans de començar alguna activitat cal preguntar als pares, als mestres i als adults en general si la poden fer.

- Valorar la pròpia vida i la dels altres.

- Tenir una actitud positiva envers la prudència i la seguretat.

- Actuar d'acord amb les normes de seguretat pròpies de

cada activitat i/o de cada cas per prevenir els accidents.

- Actuar amb el convenciment que els accidents es poden evitar.

- Mostrar gust per les activitats segures, no-violentes, no-competitives.

Temàtiques que cal integrar en un programa de seguretat escolar

Per orientar els mestres sobre les possibles activitats d'aula suggerim (Bigordà, Fortuny, Queralt, Tilló, 1992) unes propostes, per nivells, centrades en aquests grans blocs:

- La seguretat a la llar.

- La seguretat a l'escola.

- La seguretat en les activitats físiques i el temps lliure.

- La seguretat viària.

- La seguretat contra el foc.

- Els primers auxilis.

Es tracta d'educar en i per a la seguretat a l'escola; però no únicament per fer persones segures dins aquesta institució, sinó per proveir-los de competències perquè puguin fer front a qualsevol risc de la vida.

Per tant, aquesta subdivisió es pot justificar per:

- L'alumne es mou bàsicament en uns àmbits físics concrets com són la llar i l'escola, el carrer o la carretera durant els desplaçaments, i els llocs on practica activitats físiques, esportives i de lleure, les quals inclouen les sortides al mar o a la muntanya. En cada un d'aquests àmbits hi ha uns perills d'accidents específics que s'han de conèixer i unes mesures de seguretat que s'han d'adoptar. Creiem, per tant, que amb la inclusió d'aquests subapartats recorden als educadors els àmbits que un programa no pot oblidar.

- La inclusió d'un apartat sobre la seguretat en les activitats físiques i lúdiques constitueix un toc d'atenció sobre la importància que té l'educació física en el control global i segmentari del cos, que reverteix en la millora de la coordinació, en la precisió i l'efectivitat del moviment, l'exercitació de la força, la flexibilitat, l'increment dels reflexos, la velocitat, etc., que són elements bàsics per poder actuar amb seguretat en qualsevol tasca de la vida. De fet, però, el tema de l'educació física només l'apuntem com a base de moltes activitats i destaquem la seva importància en la realització d'exercicis físics, jocs, esports, sortides i excursions.

- La seguretat contra el foc, malgrat que pot estudiar-se en relació amb qualsevol dels àmbits descrits, creiem que ha de ser tractada com un subapartat del programa per la seva entitat

específica i per la gravetat d'aquesta mena d'accidents.

- Les primeres cures s'han de treballar associades a aquesta temàtica, perquè si bé la nostra proposta va més enfocada a la prevenció primària, també és cert que, malgrat les prevencions, sempre es produeixen accidents, i en aquest cas cal que els alumnes sàpiguen com han d'actuar i quines són les mesures de prevenció secundària que eviten riscos pitjors.

L'educació en la seguretat interrelacionada amb les àrees i matèries del currículum

És molt evident la possible interrelació de l'educació en la seguretat amb la major part de les àrees o matèries d'aprenentatge, per exemple, en l'Educació Primària amb el Coneixement del medi natural, social i cultural, amb l'Educació Física, la Matemàtica, la Llengua, la Plàstica. I, en l'Educació Secundària, amb les Ciències Socials, amb les Ciències Naturals, la Llengua, les Matemàtiques, l'Educació Física i la Tecnologia.

Hi ha temes, com l'educació viària, que connecten d'una manera directa amb el Coneixement del medi social i cultural (coneixement dels mitjans de transport, de les xarxes viàries, etc.), tant en el vessant d'Educació en la Seguretat (conei-

xement del codi i les normes de circulació del vianant, viatger i conductor, i els hàbits i els valors corresponents), com en el vessant d'Educació Cívica (respecte als altres usuaris de les vies públiques, i respecte als elements de l'entorn) present en aquesta àrea de coneixement. Des de les Ciències Socials, pot aprofundir-se sobre els tipus d'accidents més freqüents a cada lloc geogràfic o l'evolució dels accidents a través dels temps, tot reflexionant sobre les causes i les conseqüències d'aquests en el moment present.

L'educació viària, però, s'ha de treballar paral·lelament des de l'Educació Física, que ajuda els escolars a adquirir les destreses i les habilitats motrius per circular sense perill.

L'Educació Física és, de fet, un substrat important en l'educació per a la seguretat en general, com ja hem esmentat anteriorment, perquè aporta totes les capacitats per fer front als perills de qualsevol mena, a qualsevol àmbit geogràfic i en qualsevol situació.

Uns altres temes poden relacionar-se amb l'àrea de coneixement del medi natural. Per exemple, els perills que es presenten en la vida quotidiana, o en les sortides al camp, a la muntanya o a la platja, alguns dels quals estan relacionats amb plantes o animals, les repercussions dels quals en l'organisme humà caldria analitzar. Poden interrelacionar-se també les

conductes imprudents i les conseqüències per al medi ambient, els aspectes del consum i de l'ús de certs productes o materials i les repercussions sobre la persona humana o sobre l'entorn. Igualment, volem esmentar les connexions d'aquesta àrea amb les formes segures de treball al laboratori o en l'aula-laboratori o amb la cura dels animals de l'escola.

Les matèries instrumentals, com són la Matemàtica, la Llengua, les Llengües estrangeres, la Informàtica, la Plàstica, etc., sempre poden incloure coneixements, habilitats i valors de seguretat. De fet, poden posar-se al servei de qualsevol contingut d'ensenyament. La millora de l'expressió oral i escrita pot aconseguir-se exposant o escrivint les causes i les conseqüències d'un petit accident que ha sofert un alumne. L'estadística i el disseny de gràfics pot aplicar-se al nombre, a les causes i a les circumstàncies dels accidents de la localitat, del barri, de l'escola, etc. Des de la Plàstica podem construir senyals de circulació que ens serveixen després per fer exercicis pràctics, etc. En cada cas, els mestres hauran d'analitzar la viabilitat d'aprofitar l'estudi d'aquestes àrees o matèries instrumentals per treballar aspectes de seguretat concrets.

També cal dir que l'educació en la seguretat pot interrelacionar-se amb uns altres eixos transversals del currículum, com l'educació per al consum,

l'educació ambiental o l'educació ètico-cívica.

El programa de seguretat afavoreix que l'alumnat conegui, triï i utilitzi aquells béns i elements d'ús i consum des d'aquesta perspectiva, com per exemple activitats referides a l'ús i al consum de medicaments, d'electrodomèstics, de transport públic i privat, etc.

També l'educació en la seguretat pot entroncar en determinats moments amb aspectes ecològics del medi natural, com el problema de la desertització, lligat a l'incendi de boscos, o del medi social i cultural, com les mancances dels habitatges, del barri, de la localitat, etc.

Cal considerar en cada moment evolutiu les necessitats de seguretat específiques per tal d'introduir les competències adients, de manera que els alumnes puguin fer front als riscos.

En el cas de l'Educació Secundària recordem que és de vital importància dotar de coneixements, actituds i habilitats els alumnes per a la conducció segura de motocicletes, motos o altres vehicles. Convinrà reflexionar sobre la utilitat del casc, l'abstenció de begudes alcohòliques o els mecanismes que afavoreixen que els conductors transformin les seves conductes cíviques per conductes prepotents i insolidàries.

També en aquest nivell és convenient de treballar la segu-

retat en l'esport o les pràctiques esportives, la cobertura de riscos dels accidents esportius, les mesures de protecció enfront el clima de violència entre el públic en espectacles i competicions esportives, etc. Nosaltres hem introduït una activitat sobre els esports de risc perquè considerem que, tot i que no els practiquen tots els alumnes d'aquests nivells, és una activitat prou motivadora per introduir globalment la seguretat en les activitats físiques i esportives com les que hem descrit.

El professorat d'Educació Secundària ha de tenir molt present que es troba davant d'un alumnat que estima el risc i que cal un treball d'autoanàlisi i de confrontació d'opinions per entendre el perquè d'unes determinades actuacions insegures, com a pas previ per afavorir un canvi d'estils de vida.

Aquests temes que creiem que s'haurien de tractar a Secundària poden relacionar-se amb l'Educació Física (aspectes esportius), la Llengua (millora de l'expressió oral i escrita), l'Ètica (anàlisi d'actituds insolidàries i de risc), la Química (efectes de l'alcohol sobre l'organisme) o la Física (velocitat del vehicle en relació al temps/espai que precisa per aturar-se), etc.

Si bé considerem que la proposta ideal és introduir les activitats de seguretat annexades a les diverses àrees, també hem de dir que quan això no sigui possible per imponderables del

centre educatiu, pot plantejar-se un treball de manera independent.

Volem esmentar també la utilitat de les ensenyances ocasionals, aprofitant moments favorables. De vegades una notícia de premsa o de televisió sobre un accident, l'accident d'un/a alumne/a del centre, l'aparició d'una nova normativa de seguretat, etc., haurien d'aprofitar-se per debatre el tema i per motivar l'adopció de comportaments prudents.

L'educació en la seguretat interrelacionada amb la vida escolar

Hi ha, però, activitats formatives de tipus general que no estan interrelacionades amb unes àrees de coneixement concretes, com ara aprendre a jugar als patis sense violència, agafar-se al passamà per pujar les escales, utilitzar els materials escolars d'una manera segura, etc. Fem aquesta consideració per tal de remarcar que l'educació en la seguretat forma part de tota l'activitat i la vida ordinària de l'escola, i que hauria de considerar-se en el desenvolupament de qualsevol activitat.

La col·laboració dels pares en el programa

L'escola ha de facilitar i estimular la col·laboració dels pares i mares en l'educació dels fills. La tasca educativa suposa una corresponsabilitat. En matèria d'accidents, l'escola pot contribuir a sensibilitzar els pares i a recollir les seves necessitats i experiències per introduir-les en el programa escolar.

Cal que els pares tinguin uns coneixements bàsics, si no és així, l'escola pot promoure xerrades, difondre materials, fer enquestes sobre la situació familiar i els comportaments en relació amb la seguretat, etc. (Picañol, 1984).

Els mestres han d'explicar als pares a l'inici i al llarg del curs els programes previstos, el que es pretén d'aconseguir i com han previst de portar-los a terme. Dins d'aquests plans s'ha d'especificar quina és l'aportació que s'espera de la família.

Des de l'escola es pot insistir en el fet que els pares han de ser conscients dels perills a què estan exposats els infants i la manera d'evitar-los, com també del fet que ells són educadors i que tenen encara més oportunitats que els mestres d'educar en la seguretat.

En aquest sentit aniria bé que el professorat indiqués periòdicament als pares els aspectes de seguretat que s'estan treba-

llant a l'escola per tal que ells els reforcessin des de l'àmbit familiar. Es tractaria d'explicar als pares com poden ajudar els fills a exercitar-se en uns comportaments segurs mentre els acompanyen pel carrer de casa a l'escola o quan utilitzen qualsevol mena de transport, o com poden ajudar-los a exercitar comportaments segurs dins la llar, o durant les activitats lúdiques, durant les sortides de cap de setmana o de vacances, o en qualsevol activitat familiar. Igualment convindria assenyalar estratègies d'actuació per aconseguir que els seus fills, adolescents i joves, s'interessin per la seguretat i es comprometessin a ser prudents quan se'ls compra o se'ls deixa una motocicleta o un cotxe, o quan practiquen activitats esportives, o quan assisteixen a competicions esportives com a afeccionats.

També es poden establir altres possibles col·laboracions que volem assenyalar com a orientació.

Els pares haurien d'aportar als fills tota aquella informació o aquells materials que neces-

siten analitzar a l'escola; per exemple, informació sobre el consum o l'ús de productes tòxics, embolcalls de productes farmacèutics, prospectes d'aparells elèctrics, etc. I posteriorment haurien d'interessar-se pels resultats d'aquests treballs escolars i comentar-los amb els seus fills.

Poden ajudar a vigilar els alumnes durant les sortides i excursions. En aquest cas cal concretar molt bé prèviament quin tipus d'ajut se'ls demana, per evitar possibles interferències i anomalies.

Poden també col·laborar amb l'associació de pares en el desenvolupament de les activitats lúdiques i esportives extra-escolars.

A més, haurien de participar en la comissió de seguretat escolar, formada per representants dels diferents estaments. Aquest organisme tindria la funció de vetllar pel manteniment de les condicions materials segures, però també podria esdevenir un element dinamitzador de les activitats educatives a l'entorn de la seguretat.

Bibliografia

BIGORDÀ, P.; FORTUNY, M.;
QUERALT, M.; TILLÓ, T. (1992)
*Seguretat i prevenció
d'accidents*. Barcelona,

Conselleria d'Ensenyament.
Generalitat de Catalunya.
DDAA (1984) *Orientacions i
programes. Educació per a la*

salut a l'escola. Barcelona, Conselleria de Sanitat i Seguretat Social. Conselleria d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya.

FORTUNY, M.; TILLÓ, T.: *Educació per a la salut a l'escola infantil*. Barcelona. Conselleria d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. En premsa.

OMS (1985) *Health Promotion Glossary-A discussion document*. El glossari de promoció de la salut fou traduït i editat com una separata tècnica de la revista *Salud entre todos* de la Junta d'Andalusia, Sevilla, 1986. En aquest document es pot observar la diferència i els punts de contacte entre l'educació per a la salut i la promoció de la salut.

PICANOL, J. (1984) *Manual de prevenció d'accidents*. Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social. Direcció General de Promoció de la Salut. En aquesta obra hi ha un conjunt de suggeriments per a l'autoanàlisi dels comportaments en relació a la seguretat que els educadors, pares i mestres, poden utilitzar en aquesta avaluació.

SÁNCHEZ CANDAMIO, M.; VICENT, G.; PALACIOS, M.; LEAL, J.; MÉNDEZ, E.; LAGO, X.R.; PICH, M.; TORRES, J. (1992) *Guía. La experiencia de educar para la salud en la escuela primaria*. Junta de Galicia.

Abstracts

El artículo presenta el Programa de Seguridad en la Escuela de la Generalitat de Catalunya. Expone la necesidad de llevar a cabo medidas de vigilancia y control del alumnado junto a actividades educativas para que los alumnos aprendan a ser paulatinamente más autónomos, sepan afrontar los riesgos y actúen con seguridad y prudencia. Se indican los objetivos básicos de un programa de seguridad escolar, los grandes temas que debe abordar y se sugieren formas de integrarlo a las diferentes áreas de conocimiento o materias escolares de educación Primaria y Secundaria. Finalmente se apunta la necesidad y posibilidad de colaboración de la familia en este programa.

Cet article présente le Programme de Sécurité mis en place dans les écoles de la Generalitat de Catalunya. Il évoque le besoin d'instaurer des mesures de surveillance et de contrôle sur les élèves appliquées en parallèle avec les activités éducatrices afin que ceux-ci apprennent à être de plus en plus autonomes, sachent affronter les risques, et agissent en toute sécurité et prudence. On souligne les objectifs principaux d'un programme de sécurité à l'école, les grands sujets qui doivent être abordés et l'on traite la façon de l'intégrer dans les différentes matières et disciplines de l'enseignement primaire et secondaire. Finalement, on mentionne la possibilité, voire la nécessité, de faire participer les familles à ce programme.

This article reports on the Safety Programme applied at the schools of the Generalitat de Catalunya. It underlines the necessity to take supervision and control actions towards the pupils together with teaching activities, so that they become more and more autonomous, know how to face risks and act safely and prudently. The main aims of a safety programme at school are explained as well as the most important topics to be approached and we suggest several ways to incorporate it with the different knowledge areas and subjects of the primary and secondary education. Finally, we mention the possibility and even the necessity for the families to collaborate in this programme.